

vikšal. Dvorana je bila s ljudstvom natlačena tako, da za ples, ki se je pričel po besedi, je premalo prostora ostalo. Pa tudi gnječa ni moglo občnega radovanja zadržavati; bila je družba posebno navdušena in vesela. Hvala posebna gré zarad osnovanja te besede vrlim našim gosp. dijakom iz Beča in Gradca, ki so se tako voljno in marljivo te reči poprijeli, da je bilo veselje. Zato pa tudi domoljubnim mladenčem pri odhodu na njih daljne učilnice srčen, srčen „z Bogom!“ zakliknemo in jim želimo, da v blagor in korist naši domovini srečno in dobro dovršijo svoj šolski poklic.

Iz Bleda 6. okt. — Naj „Novice“ v svojih listih enemu svojih najiskrenejših bralcev postavijo mal spominček, in to poštenemu možaku, ki je dobro znan bil po Gorenškem, pa je tudi drugod imel mnogo znancev in prijatlov: kramarju Andreju Jamarju, po domače Jernaju na Mlinu, ki je po dolgi pljučni bolezni v 67. letu svoje starosti 3. dne t. m. v Gospodu zaspal. Večni pokoj vrlemu možu!

Iz Ljubljane. — Ker se goveja kuga zdaj pa zdaj še zmiraj prikazuje na Ogerskem, je po ukazu ministerskem c. kr. deželna vlada sporočila kmetijski družbi, naj tudi ona razglasi po deželi to, da se vsak varuje iz Ogerskega kupiti živino, čegar lastnik se ne izkaže s predpisanimi spričali, da je živina zdrava in iz zdravega kraja. To velja tudi za druge dežele.

— Današnji „Oglasnik“ razglasa program, po katerem se bode slovesno obhajala stoletnica kranjske kmetijske družbe. 100 društvenih let je redka prikazen, in ako se ne motimo, ste v Avstrii le še dve kmetijski družbi, ki ste se pričele pred 100 leti. Nadjati se je po takem, da od blizo in daleč pridejo 24. dne t. m. njeni udje v Ljubljano, udeležiti se redke slovesnosti. Pred ta dan pa se bode tudi slovesno odprl novi most, kateremu se v spomin za Ljubljano mnogozaslužnega župana Hradeckega bode ime dalo „Hradeckov most.“

— Matičin odbor je 3. dne t. m. imel sejo (in to osmo). Izmed vnanjih odbornikov se je seje, kateri je predsedoval prečastiti stolni prošt gospod A. Kos, udeležil gosp. dr. Vlaga iz Maribora. Prihodnjič prinesó „Novice“ obširen popis te seje.

— (*Iz kupčijske in obrtnijske zbornice*). V seji 26. septembra je omenjal gosp. predsednik V. C. Supan trasovanja ljubljansko-belaške železnice in pa štajarske eskomtné banke. Zarad prve je naznanil, da je trasovanje do Kranja popolnoma dodelano. Potem je omenjal važnosti eskomtné banke v Gradcu, ktera je dobila dovoljenje, svoje delovanje razširiti tudi po Kranjskem in Koroškem, in predlaga, da bi se vsled želje vodstva bankinega volili iz zbornice 3 poverjeniki, kar se tudi zgodi. Na to poroča tajnika namestnik o rečeh, ktere so zbornici došle, od katerih navajamo: prošnjo žitnih trgovcev za ponižanje vožnine za žito na železnici; naznanilo c. k. okrajne gosposke v Planini, da je deželna vlada dovolila Planini v torek vsakega tedna tržen dan za les; sklep, da se po izgledu kmetijske družbe c. kr. deželni vladi priporoča Senožecam podeliti pravico za 8 sejmov na leto.

— Konecletne preskušnje v živinozdravilski šoli so se večidel dobro obnesle; nekteri učenci pa so se posebno izvrstno skazali in sicer tako, da jih je vodstvo móglo po pravici priporočiti za živinozdravniške pripomočnike in mesoglede; ti so: Šetinec Anton iz sv. Lenarta pri Brežicah na Štajarskem, Koser Janez od sv. Jurija pri Mariboru na Štajarskem, in Roš Ferdinand iz Trbovlja na Štajarskem.

— Ljubljanska realka je s slovenščino naprej stopila za korak, kajti v vseh šestih razredih je slovenščini namesti prejšnjih 2 ur odmerjeno po tri ure na teden.

— Naš nadepolni rojak gosp. Stare je šel za učitelja zgodovine na gimnazijo Oseško.

— Gosp. Viljem Urbas, ki je poslednji čas bil domači učitelj pri gosp. pl. Langerju v Poganjčah, pride za rednega učitelja na c. k. višo realko goriško.

— Naša domača mojstra Ignaci Toman in Fr. Zajec sta se pri izdelku nove prižnice v Št. Jakobški cerkvi zopet kot prava umetnika skazala.

— „Zukunft“ je odgovorila na naše opazke poslednjega lista. Lahko bi jej kazali, kako je „otrobe vezala“ o njenem „neslanem“ pravosodnem ministerskem ukazu itd. itd. Al ni nas volja pravdati se z časnikom, ki je „naše gore list.“ Samo to moramo „Zukunft-i“ konečno reči, da nikdar nikoli niso „Nov.“ od nje zahtevale, da bi „pokleknila“ pred državne naše poslance, kateri, kakor dosti očitno vidi, od nje poduka ne potrebujejo, pa tudi njene hvale ne iščejo. Al to moramo zahtevati od vsacega poštenega človeka, pa tudi od vsacega poštenega časnika, da ga mora sram biti podtikati sebičnost narodnim zastopnikom, ki se že mnogo let žrtujejo na blagor domovini.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Poglejmo najpred v državni zbor dunajski. V zbornici poslancev je vse nekako raztreseno in razdraženo; gosposka zbornica pa še seje ni imela, ker „velicij gospodov“ ne pride toliko skupaj, kolikor jih je po postavi treba, da more seja biti! Zbornica poslancev je dokončala popravke kazenske postave. Nemški liberalci niso mogli dalje trpeti, da bi se v zaporih šibali „lumpi“ ali da bi razbojniki priklenjeni bili; zato so ovrgli stare kazenske postave, češ, da so preostre; „lumpov“ ne bojo tedaj več topli, razun če se obnašajo pregrdo v zaporu, in verig (ketinj) ne bo več na nogah razbojnikov; namestoval jih bo post en dan v tednu. Taka „izvrstna“ milostljivost pa — to lahko rečemo dunajskim liberalcem — nikakor ni po volji ljudstva, ktero okoli sebe vidi, da — razun tega, da so zaprti — se hudodelcem v ječah veliko bolje godi kakor milijonom in milijonom, najpoštenejših družih ljudi! Tudi človečnost ima svoje meje, čez ktere se omaja vse družinsko življenje. — 5. oktobra je zbornica poslancev začela razpravljati osnovo državnih glavnih postav, kakor jo je izdelal odbor, ki je bil izvoljen za to, da prevdari pravila ustavna. Začelo se je s prevdarkom one glavne postave, ki se tiče sodniške oblasti. Poročevalec dr. Waser nasvetuje, da se tako imenovano „tretje branje“ (to je konečni sklep) te postave in vseh družih osnov glavnih postav odloži do onega časa, da bo prememba ustave posvetovana. Dr. Zyblikievič (Poljak) nasprotuje temu predlogu, rekši, da današnja razprava ni drugo branje, da bi za tem móglo slediti tretje, ker odbor ni bil pooblaščen novih postav osnovati, ampak le prevdarjati vladine predloge. Poljaki, Slovenci in Tirolci so podpirali Zyblikievičev predlog, ki pa ni bil sprejet; obveljal je dr. Waserjev. Potem se začne razprava o osnovi postave, ki zadeva sodniško oblast. Dr. Toman zahteva, da sklep o tej postavi more po 14. §. februarske ustave biti veljaven le tadaj, ako dve tretjini poslancev pritrdite. Dr. Megerle nasprotuje dr. Tomanu, dr. Zyblikievič ga pobija, in vname se živahna razprava, ki pa se s tem konča, da pade predlog Tomanov z 94 glasovi proti 48. Potem v imenu Poljakov dr. Zyblikievič, v imenu Tirolcev pa prof. Greuter okličeta to, da o razpravah vseh teh postav se ne bojo udeležili glasovanja. — V tej seji se je med poslance razdelilo sporočilo denarstvenega odbora o računu, ki ga je cesarsko de-

narstveno ministerstvo naredilo z ogerskim ministerstvom, iz katerega se vidi, da konec letošnjega leta bojo Ogri državni cesarski denarnici na dolgu ostali 53 milijonov in 687.000 gold. In pri tej beračiji tolika ošabnost! — Najvažnejša stvar, ktera bi naše (nemško-slovanske) dežele najhuje zadela, ako bi se tako sklenila, kakor ste se ogerska in dunajska deputacija pobogale, ni prišla še pred državni zbor in to je: kako naj se v plačilih pobota Ogersko z družimi avstrijskimi deželami. Tudi „Reform“ opominja državni dunajski zbor, naj dobro pazi, kaj bode storil, s temi le resnimi in resničnimi besedami: „Ako je res, kar se je po vladinih časniki izvedelo o teh plačilih (da se vsako leto nemško-slovanskim deželam naloži za državni dolg 116 milijonov), smo si popolnoma v svesti, da bodo Ogri s tem, kar na-nje pride, prav prav zadovoljni, če tudi bojo na videz kisle obraze delali, da mora „ubogi ogerski narod“ toliko in toliko plačati v skupno avstrijsko denarnico. Ako pa bojo poslanci v državnem zboru le samo temu prikimali, kar Ogri hočejo, pride za-nje čas, da bojo odgovor dati morali, svojim volilcem, nemško-slovanskemu narodu; če tudi je zlo preobložen bil, je vendar ta bremena nosil potrpežljivo in vedno zvest bil svojemu cesarju.“ — Zbor velike pomembe za Avstrijo je bil prve dni tega meseca na Dunaji, in to zbor avstrijskih škofov; zbralo se jih je 25, ki so naredili pismo, v katerem se razlagajo vse tiste cerkvene reči, ki so dandanes najhuji trn v peti nemškemu liberalcem in jih v dunajskem zboru prenarediti hočejo, in to je konkordat (ali pogodba našega cesarja s papežem zastran pravic katoliške cerkve, ljudskih šol, zakona itd.) To pismo so poklonili Njih Veličanstvu cesarju. In res dolžnost je bila škofom, da cesarju odkrijejo rogovilstvo, kateremu na čelu stoji judovsko dunajsko časnikarstvo, in kakor to gode, mu plešejo mestni odbori dunajski, graški, celovski, goriški itd., če tudi je gotovo, da med 1000 razsajalci nista dva, ktera bi bila konkordatno pismo brala, da bi vedela, kaj prav za prav da hoče. Ta адреса, ki so jo škofje poklonili cesarju, pa je med dunajskimi judovskimi časniki in njihovimi privrženci napravila tako razsajanje, da bi človek mislil, da se je punt od 1848. leta vnel; vse vpije in križa škofo; hrup je tak, da se celó nemškutarski „Volksfreund“ zdaj spominja Slovanov in Beustovemu ministerstvu žuga, naj nikar ne misli, da za njim stoji 30 milijonov, ki v ta rog trobijo, ampak da v Avstriji so tudi Slovani, ki ne marajo za sistemo njegovo in stojijo na strani škofov. Počil je tudi glas, da hoče Beust iz ministerstva stopiti in da pride ministerstvo Martinic-Thunovo. To se sicer še ni zgodilo; al kmalu se mora pokazati: ali konkordat pade in Beust ostane, ali Beust pade in konkordat ostane. Naj se pa zgodi to ali uno: Avstrija je v hudih zadrgah! Cerkevne zadeve so sploh stopile zdaj na čelo evropske politiki, kajti tudi cesar Napoleon je v silni stiski s pogodbo, ki jo je zavolj papeževih dežel pred 3 leti sklenil z italijansko vlado; Lahy hočejo po sili Rim imeti in vse to, da je italijanska vlada vjeti dala Garibaldi-a, bila je le prazna komedija. Če tedaj Napoleon ne pripuusti tega, cesar Lahy hočejo, se razpró ž njim in pruska vlada potegne ž njimi; če pa jim stori po njih volji, ima proti sebi velik del francozkega naroda, ki je papežu vdan. Tedaj bodo tudi tū velike homatije, in čedalje več se črnih oblakov vleče skupaj na obnebbi političinem: Na Pruskem se Bismark pripravlja, da proti Napoleonu naredi veliko Nemčijo, — na Turškem pričakujejo kristijani kakor duše v vicah reši-

telja Rusa, — Lahy nočejo mirovati, dokler ni Italija edina, — in v naši Avstrii še nič ni v redu! — Po najnovejših novicah je bilo v Rimu zadnje dni sopet mirno. — 25. dan t. m. pričakujejo našega cesarja v Pariz. — Kolera zeló pojenjuje v Trstu (do 3. dne t. m. jih je umrlo 202), na Ogerskem pa se čedalje bolj razširja; dozda je zbolelo 141 ljudi. — Te dni je prišlo iz Amerike spet več ljudi nazaj v Prago; vsi pripovedujejo, koliko revščine so pretrpeli, goljufani posebno po ameriškanih agentih.

Denarni zapisnik Matičin.

Novi udje:

letniki:

Gospod Potokar Jožef, c. k. davkarski uradnik v Kamniku	2 gold.
„ Hlebec P. Bogomir, gim. profesor v Novem mestu	2 „
„ Bobek Janez, zdravnik v Ribnici	2 „
„ Levičnik Valentin, c. k. davk. uradnik v Ribnici	2 „
„ Arko Janez, notar v Ribnici	2 „
„ dr. J. Burghard, zdravnik v Slatini	2 „
„ Kralj Janez, kmet v Ilijaševci pri Ljutomeru . .	2 „
„ Pipan Jožef, vikari v Vojšćici na Goriškem . .	2 „
Slavna čitalnica národna v Kastvu	2 „
Gospod Kinčič Janez, fajmošter pri sv. Jerneji blizo Konjic	2 „
„ Krener Janez, kaplan v Konjicah	2 „
„ Debevec Janez, posestnik v Kamniku	2 „
„ dr. Žust Janez, profesor bogoslovja v Trstu . .	2 „
„ Kukovec Ivan, odvetniški koncipist v Ljutomeru	2 „
„ Lipež Viktor, profesor više realke v Zagrebu . .	2 „
„ Kogej Jožef, kaplan na Vrhniki	2 „

Stari udje so plačali:

a) ustanovniki:

Za 2. leto: gg. Jenko Skender; Dolinar France.
 Za 3. leto: gg. Lesjak Jožef, Jenko Skender, Moos Avgust;
 Za 4. leto: gg. Hicinger Peter, Skubec Miha, Čepón Anton, Hraševac France.
 Doplačal: g. Lampe Jožef.

b) letniki:

Za 1866. leto: gg. Perčič Matej, Podboj Janez, Arko Anton, Arko Jakob, Kljun Janez, Šle Andrej, Logar Miroslav, Pavzer Janez, Smolej Matija, Pogorelec Anton, Pakiž Simon, Frank Rihard, Janežič Jakob, Zorec Janez.
 Za 1867. leta: gg. Hohn Edvard, Kosec Jernej, Luci Anton, Robič Tine, Gomiljšak Jožef, Globočnik Anton, Vojsk Jožef, Zemljič M., Mohorič Ognjeslav, Rajh Janez, Božič Anton, Tomše Janez, Kunej Janez, Fortuna France, Skul Valentin, Brencé Janez, Pirec Matej, Prijatelj Štefan.
 Za 1868. leto: gg. Melcer Dragotin, Pevec Janez, Prijatelj Štefan, gospá Šupevec Antonija.

V Ljubljani 9. oktobra 1867.

Dr. Jer. Zupanec.

Listnica vredništva. Gosp. —X—: Sestavek „o predelanji D.“ je proti našemu principu, po katerem nočemo biti učitelji našim domačim časnikom. Najnaravnija bila bi адреса na vredništvo samo.

Žitna cena

v Ljubljani 5. oktobra 1867.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 6 fl. 30. — banaške 6 fl. 30. — turšice 3 fl. 82 — soršice 4 fl. 60. — rži 3 fl. 90. — ječmena 3 fl. 60. — prosa 3 fl. 13. — ajde 3 fl. 13. — ovsa 1 fl. 90. — Krompir 1 fl. 60.

Kursi na Dunaji 8. oktobra.

5% metaliki 54 fl. 70 kr. Ažijo srebra 122 fl. 25 kr.
 Narodno posojilo 64 fl. 50 kr. Cekini 5 fl. 96 kr.

Loterijne srečke:

V Trstu 2. oktobra 1867: **20. 51. 3. 39. 85.**
 Prihodnje srečkanje v Trstu bo 12. oktobra 1867.